Після конфіскати — наклад другий.

Ч. 132 (10.809). Львів, четвер 17. червня 1926. Pocztowa opłata zapłacona ryczałtem. Рік XLIV

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Бартель про наміри уряду.

Уряд хоче відпочинку для держави — без сойму. — Бартель проти диктатури. — Нові міністри. — Що думає ППС. — Делєгація Українського Клюбу у премієра. — 18. липня кінець теперішнього сойму.

Варшава, 15. червня 1926.

В розмові з представником „Кур'єра Поранного" про наміри уряду голова ради міністрів Бартель заявив ось що:

Не представляю собі виборів до будучого сойму в найближчім часі. Думаю, що це кинуло би край в горячковий стан, який після недавно перебутого міг би зле відбитися на державі, яка потребує кілька місяців відпочинку, хочби для господарського скріплення. Тому здається мені, що вибори до будучого сойму моглиб відбутися найскорше за пів року. Дальше премієр заявив, що уряд не застановлявся ще над справою зміни виборчої ординації.

В справі проєкту зміни конституції премієр сказав: Щойно вчора запізнав я з тим проєктом маршалка сойму і може бути, що в звязку з увагами маршалка поробимо ще деякі зміни не тільки редакційного характеру. Ті зміни будуть затверджені в середу на засіданні ради міністрів і щойно тоді моглиму подати проєкт до прилюдного відома. Я хотів тільки зазначити, що я не автократ. Уряд не прямує до диктатури і не хоче ломити парляментаризму в Польщі, він хотів би мати тільки кілька місяців вільного від сойму часу для виведення держави з замотаної адміністраційної і господарської ситуації. Бартель зазначив іще, що на випадок, як сойм не ухвалить проєкту зміни конституції, уряд подасться до димісії. Вкінці премієр заперечив поголоскам, начеб уряд рішив не пропонувати соймові ніяких змін у виборчій ординації. Справи сі в уряді ще остаточно не вирішено.

Завтра має бути оголошена номінація нових міністрів. Ходять чутки, що міністром земельних реформ стане варш. адвокат д-р Нагурський, а мін. рільництва проф. Станєвич з Вильна. Теку мін. освіти мав би обняти один з професорів краківського університету. Є також вістки, що прийде до зміни на становищі міністра внутрішніх справ.

Сьогодня був на довшій конференції у прем. Бартля пос. Марек (ППС), який заявив, що ППС. не противиться уділенню президентові держави права розвязувати сойм, натомісць уважає за неможливе прийняти предложення уряду щодо veto президента й оголошування ним декретів, які матимуть силу законів. Пос. Марек звернув Бартлеві увагу, що тенденції уряду йдуть в напрямі обниження значіння сойму, ставлять сойм на рівні державної установи і промощують шлях большевизмові. Проти тих тенденцій уряду ППС. рішуче застерігається.

З черги премієр Бартель приняв у себе й делєґацію Українського Парляментарної Репрезентації. Делєґація предложила йому цілу низку домагань, які слід в першу чергу виконати для успокоєння українського народу від Польщею і для зліквідування найбільших зловживань і ломання законів польською владою. Премієр заявив, що уряд займеться в найближчому часі положенням українського народу в Польщі і положенням инших національних меншостей, як тільки впорається з поладнанням найпильніших актуальних справ.

Зачувати, що уряд має намір не допустити до того, щоб теперішня соймова сесія протягнулася довше, як три тижні. Як остаточний речинець покінчення праць сойму усталено день 18. липня ц. р.

Після вбивства отам. Петлюри.

Деклярація Українського Клюбу.

Варшава, 16. червня 1926.

Український Соймовий Клюб, реагуючи на комунікат Жидівського Клюбу з приводу вбивства в Парижі Жидом Шварцбартом б. голови Директорії Української Народньої Республики Симона Петлюри і на викликану тим убивством кампанію жидівської преси, ухвалив таку резолюцію: „У звязи з трагічною смертю бувш. Голови Директорії Української Народньої Республики С. Петлюри появилися в жидівській пресі ріжні статті й замітки, що роблять із Петлюри погромника Жидів і обвинувачують у проливі жидівської крови. Український Клюб стверджує з жалем, що й комунікат у цій справі, оголошений офіціяльним представництвом жидівського населення в Польщі, себто Жидівським Клюбом, пішов тимсамим шляхом, бо безосновно називає іменем погромника Петлюру, котрий у своїй діяльности вживав усіх засобів, щоби там, де сягала його фактична влада, не допустити до погромів і котрий боровся проти погромницької агітації. Українська суспільність усе боролася проти погромів, які уладжували вороги українського народу, чорносотенці і усякі шумовини для здавлення українського відродження. Цілої кампанії жидівської преси і становища Жидівського Клюбу українська суспільність не може розуміти инакше, як кинення українському народові безосновно тяжкого обвинувачення в кровавій повені. Українська Парляментарна Репрезентація вважає своїм невідкличним обовязком виступити в обороні доброго імени українського народу і Петлюри і якнайрішучіше протестує проти всяких нападів Жидів, себто жидівської преси, а також Жид. Клюбу".

Панахида в Тернополі.

В четвер 10. червня відбулося заходами придніпрянської еміграції в Тернополі і Комітету місцевого українського громадянства, при участи хору Д. Котка, поминальне Богослуження за душу бл. п. С. Петлюри. Службу Божу відправляли греко-кат. священики: о. Корінець в асисті оо. Коляньковського, Ратича і Стасюка.

Перед вівтарем поставлено гріб, гарно прибраний національним прапором, вишиваними рушниками, зеленю і квітами.

На дубовому хресті — терновий вінок від придніпрянської еміграції з національною стрічкою, чорною кокардою і гербом України. На стрічці напис: „Незабутньому Вождові і Товаришові визвольної боротьби за Україну — Українська Придніпрянська Еміграція, Тернопіль".

Перед гробом вінок з дубового листя і цвітів. По середині його портрет Небіжчика. На чорній стрічці з національною кокардою і гербом України написано: „Великому Борцеві за волю України — Українські Громадяне м. Тернополя".

Велика парохіяльна церква не могла вмістити й половини українських громадян, прибувших вшанувати память Мученика. Маса інтелігенції і міщан, а ще більше селян з дооколичних сіл. Прибуло теж кількох представників місцевої військової і цивільної польської влади.

Панахида зробила величне враження. В Галичині це перша поминальна Служба Божа з панахидою по бл. пам. С. Петлюрі. Взяло в ній активну участь дійсно ціле без вимків місцеве українське громадянство враз з численними делєгатами з повіту. — **Хр.**

Димісія уряду Бріяна.

Бріян вручив през. республики димісію уряду. Президент димісію приняв, а рівночасно поручив членам уступаючого уряду тимчасову полагоду біжучих справ аж до часу сформування нового уряду.

З судової салі.

За приналежність до Української Військової Орґанізації.

Львів, 16. червня 1926.

На вчорашній розправі дальше переслухували свідків. Свідок Рампала, конфідент поліції в Станиславові, після нападу на почту в Калуші в падолисті 1924 р., одержавши приказ, оглядав місце вчинку, найшов там луску з набоїв, опісля поїхав до Темеровець, щоби арештувати чужі особи, які там застане. Приїхав на парохію з двома поліцаями й одним поліційним агентом. О. Барановський сказав йому, що сини його у Львові, що крім одного 10-літнього синка і служниці нема нікого, та що одну рушницю має в стебнику. Коли свідок йшов до стебника, впало на нього кілька револьверових стрілів. Свідок добув револьвер, щоби стріляти, але о. Барановський перешкодив йому. Все таки свідок зранив одного з утікаючих, бо вчув голос зза плота „я ранений". З тих, що стріляли на нього, пізнає Паславського. Його власне в погоні арештували. Луски з набоїв у Темерівцях були такі самі як у Калуші.

Нині рано дальша розправа.

Біржа.

Гроші.

Курси Банку Польського і варшавської біржі остали без зміни, цебто 10 зол. за долар. У Львові на приватній біржі вагався курс доляра від 10·16 до 10·18 при зовсім спокійній тенденції. Канадійський доляр 10·10—10·12.

Збіжжа.

Положення без зміни. Пшениця паде в ціні. Жито й ячмінь удержані в ціні. Ціни вівса легко знижкові. Тенденція неодностайна, на загал удержана. Настрій ожвлений. Ціни оціночні без трансакцій: пшениця біла 43—44, пшениця червона 46—47, жито 27—28, ячмінь пастівний 27—28, овес 32—33.

Від апатії до активности.

Львів 16. червня 1926.

В понеділок 14. ц. м. відбулася у Львові нарада наших культурно освітніх установ при співучасти представника української парляментарної репрезентації і місцевих політичних діячів у справі нашого шкільництва. Того самого дня на кілька годин пізніше відбулося у Львові велике віче, присвячене справам нашого шкільництва. Вони вказують на те, що наші кермуючі круги рішили вже раз рушити цю наболілу справу та заініціювати таким чином акцію ратунку. Здаючи собі докладно справу з того, що нарада та віче були тільки першими, можна сказати, відруховими кроками в тому напрямі, ми не входимо в аналізу або критику іх праці. Ми стверджуємо лише, що байдужість та отупіння чи апатія нашого громадянства на полі шкільництва, що так всевладно запанували були в цьогорічньому зимовому та весняному сезоні, покінчилися в понеділок безповоротно.

Політика ганебно провалившоїся реакції, а зокрема розмах б. міністра освіти Грабського

Втратити більше, як ми втратили на полі шкільництва, було неможливо. Не міг перескочити себе і Ст. Грабський. Проводив він усі свої самовільні та незаконні пляни без ніякого майже поважного та зорганізованого спротиву й опору з боку нашого громадянства. А всеж можна було бодай у деякій мірі спинити той розмах і розгін,

якою любувався Грабський і його реакційні товариші

пімстилося це на них самих. Та до того ми нічим не причинилися.

Без огляду на те, хто був би тепер при владі, наша рабська втома мусіла закінчитися. Якщо в нас тліла бодай іскра почуття національної гідности, якщо було почуття великанських сил. приспаних штуч.

Red. czas. „Diło" Pr. 284/26. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratory przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Diło" Nr. 127 (10806) z dnia 13. czerwca 1926 roku pod tytułem: 1) „Zworot?" między słowami: Ukraincіw... a słowami: a polska. b) między słowami: nacjonalizmu... a słowami: Ale może, c) między słowami: możlywa... a słowami: i powałenoho, d) między słowami: a z jakym zawiera początk... a słowami: zawiera znamiona zbrodni z § 65 a) us. kar., uznał dokonaną 14. czerwca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedniego, redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 13. czerwca 1926.

Hawel.

у тому самому становищі, що й инші наші мистці-малярі емігранти: без заняття. Це становище тим трагічніше, що Крижанівський людина „не з того світа", заблуканий у сучасність козацький бурлака, романтик, без ніякого зрозуміння для умовностей життя, байдужий на злигодні і засоби проживку, вічно занятий тільки единою, непрактичною думкою: мистецтвом. На щастя, найшлись її в нас люде, що зрозуміли вагу мистецької праці, таланту Крижанівського і його прикмети як людини. На хуторі п. Мирона Луцького прожив артист останні два роки, найшовши родинний захист і осолодивши собі важкі переживання воєнних літ. Революція відобрала йому всю родину: батьків, братів, сестер: одні впали жертвою терору, инші недуги; він лишився круглим сиротою.

Над могилою мистця промовляв Микола Голубець від „Гуртка Діячів Мистецтва" у Львові, підкреслюючи рідку гармонію, яку виявив Крижанівський як янгольськи добра людина і рідкий артист. Р. Лісовський прощав свого шкільного товариша теплою згадкою. О. Луцький підкреслив цю рідку прикмету покійного, який служачи Красі, закоханий в українській природі: її небі, деревах, квітках, переливі кольорів, зрозумів у даний мент, що нема більшої краси для людини як боротись за волю рідної країни.

Панахиду правив єромонах Борис з Почаївської Лаври. Могилу покійного вкрили други та знайомі зеленю та свіжими квітами. Вони довго лишились на цвинтарі, згадуючи дивну людину і дивного артиста, якого імя стане відомим широкому загалові щойно згодом, коли цінні полишені ним твори освітить фахова критика.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Дмитро Донцов. НАЦІОНАЛІЗМ. Львів 1926. В-во „Нове Життя" ст. 255. Зміст: І. Українське провансальство. 1. Примітивний інтелектуалізм. 2. „Науковий" квієтизм. 3. Хуторянський „універсалізм". 4. Матеріялізм. 5. Провансальство і політичний симбіоз. 6. Тактика провансальства, антитрадиціоналізм. 7. Плебс vетвus нація, утопія vетвus легенда, хуторянська „кальоскагатія". 8. Деґенерація провансальства. II. Чинний націоналізм. 1. Песимізм і предтечі самовистарчального націоналізма. 2. Воля як закон життя. 3. Романтизм, догматизм, ілюзіонізм. 4. Фанатизм і „аморальність". 5. Свідоцтво історії. 6. Творче насильство. 7. Світотогляд „фавстівських" і „буддійських" народів. III. Українська ідея. 1. Новий національний ерос. 2. Зміст української ідеї. 3. „Містика" і „реальне життя".

Александер Барвінський: КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. Ст. 34. з ілюстраціями і мапою України. Львів 1926. „Українська Дешева Бібліотека".

Лев Лотоцький: ЗАКУКУРІЧЕНІ ТІТКИ. Комедія на 3 дії зі співами й танцями. 1926. Вид. „Русалка".

И. Г. Наумович: СОБРАНІЕ СОЧИНЕНІЙ. Т. І-ий Львів 1926. Изданіе О-ва М. Качковскаго.

ЖІНОЧА ДОЛЯ, місячний часопис для українського жіноцтва. Коломия, ч. 6. Зміст: Надія Слобожанка: Любі читачки! Северина Кабаровська: Хвилина в хаті генія. І. Франко: Україна. Мудрі думки. Б. Баранова: Сучасні завдання українського жіноцтва. Всесвітній конгрес. Д-р В. Ю. Кисілевський: Єгипетська жінка. Жіночий рух. Д-р В. Сімено ич: Чому ми бідні. (Жінка й дитина.) Анна Арабська: Організаційна праця. Листи з Канади. Наша кольонія. До збирання лічничих рослин. Часть господарська. Всячина. Веселий куток.

ЗИЗ, журнал сатири та гумору, ч. 10. Зміст: Каміналі. Галактіон Чіпка: Поетові. У десятиліттє роковини смерти. Наші вчені Франкови. Анкета. Політика і свині. Із днів тривоги. Г. Чіпка: Весна. В любовній екстазі. Також кандидат. Маскарада. Останні телеграми.

✝ Посмертна згадка.

Дня 5. червня ц. р. помер н і пражській клініці д-р прав, четар У. Г. А. **Остап Соятис**. Покійний народився 9. серпня 1890 р. в Купчу (пов. Камінка Струмилова) в убогій селянській родині. В 1904 р. вступив до польської гімназії в Золочеві, де зложив іспит зрілости в 1913 р. В осени тогож року вписується на правничий факультет львівського університету, беручи в Золочеві активну участь у громадянській праці. Там застає Покійного світова війна і в 1915 р. по відвороті російських військ вступає до австрійської армії, та служить при 22. полку австрійських стрільців. В осени 1915 р. відходить на італійський фронт та підчас найтяжчих боїв 1916 року паде тяжко ранений. Не вилічившися цілковито, стає знову приділений до похідного куріня та відходить вдруге на італійський фронт. З кінцем жовтня 1918 р. одержує по тяжких трудах коротку відпустку, щоб відвідати стареньку матір і завдяки цьому застає Покійного розвал Австрії дома. Хоч сам римо-католик і бувший ученик польської гімназії, Покійний виразно означує своє українське походження, вступаючи на службу своїй молодій державі. В Буську сповняє військову службу. Підчас відвороту У. Г. А. переходить на Велику Україну, переживає також її велику трагедію та опиняється з останками Армії в таборі полонених у Тухолі. По кількамісячному перебуванні в полоні втікає Покійний на Чехословаччину і до 1921 р. перебуває в ліберецькім та Йозефівськім таборах. В 1921 р. виїздить на студії до Праги. Віруючи, що нещастя, яке зустріло наш народ в його визвольних змаганнях лиш короткотревалі, Покійний виїздить у часі ферій 1923 р. до Німеччини, щоби належно запізнатися з німецькою організаційною системою, з системою боротьби, яку вели Німці в часі окупації Надренщини французькими та бельгійськими військами. Підчас свойого кількалітнього перебування в Празі, Покійний крім своїх університетських студій приготовлявся вічно, щоб правдивим знанням віддати якнайбільші послуги для свого народу. В половині місяця ц. р. складає останній ригорозальний іспит і приготовляється до повороту додому. Одначе доля рішила инакше. У день своєї промоції паде Покійний від тяжкої недуги. Яка велика особиста трагедія Покійного, яка велика втрата не тільки старенької матері, що ждала на поворот свого сина, яка втрата для Народу! Покійний був людиною сильного та чистого характеру, поважаний навіть своїми ворогами, був зразком талановитого фахівця та енергійного діяча. Похорони відбулися 8. червня ц. р. на ольшанському цвинтарі в Празі, при участи його друзів скитальців. В. Й. П.!

✝

В пятницю дня 18. червня ц. р. о годині 7·30 рано в семинарицькій церкві при вул. Коперника відправиться

Поминальне Богослуження

за упокій душі бл. п. незабутнього Товариша

Ярослава Романа Петрика,

студента медицини, упокоївшогося дня 2. червня 1926, на яке запрошують усіх, що Його знали

1933 **Товариші.**

ОПОВІСТКИ.

Українська Громадо! Як рік-річно так і цього року обходимо в Заупокійні Дні память полеглих у визвольних змаганнях и ших Гер їв. Цей обхід відбувається так, що всі львівські парохії підуть разом із своїми процесіями в неділю на янівський, а в понеділок на личаківський цвинтар, де відправляться поминальні богослуження. Тому прошу, як декан города Львова, всіх парохіян львівських і підльвівських парохій взяти громадну участь в процесіях, щоб своєю присутністю звеличати Свято Полеглих. Ніхто не сміє відтягнутися від участи в тім святі. В разі сталої непогоди в неділю, похід піде на янівський цвинтар в найблищу неділю. Якщо буде погода в понеділок, похід піде як сказано — на цвинтар личаківський. В разі непогоди в понеділок похід піде в другу неділю по Зелених Святах. — Львів, дня 15. червня 1926. — *о. Томович,* в. р.

Український Наддніпрянський Хор під управою Дм. Котка.
Четвер 17.VI. Копичинці.
Пятниця 18.VI. Гусятин.
Субота 19.VI. Чортків.
Неділя 20.VI. Чортків.
Початок о год. 8·30 вечером. Ціни скрізь знижені. 1659 37—?

Дирекція Приватного жіночого семинара, Кружка українського педаґоґічного Т-ва в Коломиї подає до відома, що вступні іспити на І. рік відбудуться в днях 24. і 25. червня 1926. — Вступні іспити на II., III. і IV. рік відбудуться в днях 22., 23., 24. і 25. червня. — Зголошення приймає директор Йосиф Чайківський, Коломия, вул. Українська 29.
1886 3—3

В прив. учит. семинари з правом прилюдности СС. Василіянок у Львові вул. Потоцького 95. відбудуться вступні іспити на І. курс дня 23. червня (початок 8. год. рано), на II., III. і IV. курс (в міру місця) як також до кляс II.—VII. школи вправ в днях від 22.—26. червня. Вступний іспит на V. курс семин. можуть здавали лиш ті учениці, що постараються о дозвіл від Кураторії Ш. О. Зголошення до вступних іспитів приймається до дня 22. червня. Вписи учениць до всіх кляс школи вправ і семинара відбуватимуться до 30. червня включно щодня в урядових годинах. Присутність родичів (опікунів) конечна. До кляс І—IV. школи вправ приймається також хлопців. *Дирекція.* 1924 2-2

В прив. ґімназії СС. Василіянок у Львові (з повними правами державної), при вул. Супінського ч. 21, вступні іспити учениць до кляси І. визначується на день 23. червня (середу), а до кляс висших на дні 24—25 червня (четвер і пятницю) кождого дня о год. 9 рано і 4 пополудні. В тім самім часі переведено би вступні іспити також до IV. кляси гуманістичного типу, але тільки в такім случаю, колиб до неї зголосилося відповідне число учениць. — Вписи до всіх кляс безпосередно по зложенню іспиту. — Зголошуватися до іспитів можна письменно і устно, предкладаючи метрику, посвідку защеплення віспи і шкільні свідоцтва, та складаючи іспитову таксу. — Дня 13. червня отвирається в ґімназії виставу жіночих ручних робіт і рисунків, яку можна буде оглядати до дня 16. червня включно. — Від 1. вересня ґімназія матиме приміщення у власнім новім і по всім шкільним вимогам устроєнім будинку при вул. Длуґоша, в безпосереднім звязку з ґімназійним інтернатом, до котрого учениці приймає ігуменат монастиря СС. Василіянок (Львів, вул. Зибликевича ч. 30). — *Д-р Василь Щурат.*
1885 3—3

Дирекція прив. дів. учит. семинара УПТ. м. Т. Шевченка і дів. ґімназії гуманістичного типу у Львові вул. Мохнацького ч. 12. подає до відома, що вступні іспити до семінарії від І.—IV., а до ґімназії від IV.—VII. кляси відбудуться в днях від 22.—25. червня 1926. Вписи до всіх кляс безпосередно по зложенню іспиту. Зголошення приймається кождого дня. — *В. Адріянович.* 1925 2-4

Вписи до Торговельної школи Т-ва „Просвіта" у Львові, вул. Корнявтів ч. 1. відбуватимуться в днях 22—28 червня 1926 від 10—12 год. Вписове 10 зол. місячна оплата 20 зол. Школа має права прилюдних шкіл, а її ученики(-ці), діти державних функціонарів, дістають зворот оплати. — *Управа.* 1—2

Вступні іспити в Прив. жін. ґімназії УПТ. в Коломиї, з правом прилюдности (тип гуман.) відбудуться до І. кл. в днях 26. і 28. червня (при зголошенню предложити метрику і свідоцтво щеплення віспи), до кляс вищих в днях від 22—26 червня. Зголошуватись в Дирекції в день іспиту о 8 год. рано. — *Дирекція.* 1934 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

1-ЗОЛ. коштує кожда золотничка направа у Гутермана Сикстуська 14. 1679 34-?

КОНЦЕСІОНОВАНА школа крою і шиття „Йоланда" розпочинає тримісячний курс — вписи 15. червня без перерви. Приймає сукні до крою і фастриґовання по найновішим фасонам — Сташіца 8/II. п. бічна Хорущини. 1908 2—2

АБСОЛЬВЕНТ торговельного курсу абітурієнтів шукає заняття у Львові або на провінції. Може заложити і провадити хор. — Зголошення до Адміністрації під „Праця". 1910 2—2

КОНЦ. ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНЯЮЧІ „Пильність" Ecole Reforme, Львів, Панська 14. Вписи до 10 липня. Проспект на шкільний рік 1926/7 на місци або почтою (долучити марку за 16 сот.) Аналоґічні кореспонденційні. Численні подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 2-8

ДО ВИНАЙМУ 10-морговий сад на фільварку в Скнилові, оферти з долученням вадії 200 золотих, вносити до дня 24. червня на руки о. крилошанина Томовича, площа св. Юра 5. 1911 2—3

В ПОВІТОВОМУ МІСТІ близько Львова добре проспеpуюча адв. канцелярія, з причини перенесення до відступлення з днем 1. вересня ц. р. Близші інформації уділить Союз українських адвокатів — Руська 20. 1918 2—2

ПОШУКУЮ одно- або дво-кімнатного мешкання за умовленим чиншом. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Помешкання". 1923 2—2

ВАСИЛЬКУ К. Лист одержала. Ліва тяжко хора, здається пансіон злишній. Просить батька о швидкий приїзд, хоче попращатися. Грошей нам вже не треба. Господар викинув з хати. Мешкаємо Персенківка бараки II. Привіт Нуся і Ліва. 2-2

НАПРАВУ годинників під управою фахових сил швайцарських волагоджує Гутерман Сикстуська 14. По стінні годинники посилаю домів. 1679 6) 34—?

ПАРОХІЯ Залісці коло Ходорова до заміни за рівнорядну на підгірю. 1917 3—3

В ПНІВЮ від Надвірною а Пасічною над Бистрицею, в гарній віллі з садом, та городом до приходів, три великі комнати з передпокоєм, верандою і двома входами, негайно до винаймлення до кінця серпня а навіть вересня. До міста та залізниці близько. Купіль коло вілли, гірський, лагідний, кураційний воздух. — Близші дані Poste restante Надвірна, за оказанням 2-золотівки С. Nr. 7,769.173.
1916 3—3

БЛЯХУ поцинковану, нище фабричних цін, доставляє „Монтанія", Львів, Городецька 35. 1929 2-2

ДИПЛЬОМОВАНА учителька музики (фортепян, спів) прийме лекцію на селі, на час ферій. На жадання чужі мови. Зголошення до Адміністрації „Діла" для „Учительки". 1935 1—2

ФОРТЕПЯН, піяно куплю негайно. Плачу готівкою. Гамак, Панська 21. Телефон 35—45. 1932 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Оповістка.

Вступні іспити до вищих кляс (від II. до VII. включно) української гімназії з правом прилюдности УПТ. в Дрогобичі відбудуться в днях 22-го, 23-го і 24-го червня ц. р.

Вступні іспити до І. кляси 28-го червня. Зголошення й інформації в Секретаріяті гімназії (Дрогобич, вул. Івана) від 11-го червня кождого дня перед полуднем.
1844 5—6 УПРАВА

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів Ринок ч. 10

В справі „Ради“.

Центральний Комітет УНДО.

на свойому засіданні 12. червня ц. р. виніс отсю постанову:

Центральний Комітет стверджує, що „політичний орган незалежної думки“ „Рада“ в останніх часах тенденційно підкреслює і роздуває ріжниці в лоні Обєднання, а в статтях про дискусію над проєктом програми переступив межі можливої та допустимої в теперішній момент критики і вийшов у царину підсування безпідставних підозрінь як щодо програми, так і щодо діяльности партійного проводу.

Поведінка „Ради“ в сучасних обставинах, що вимагають від нас беззастережної консолідації, не причиняється до внутрішнього скріплення партії, а навпаки — ослаблює її і тому Центральний Комітет уважає таку діяльність „Ради“ шкідливою для партії.

Центральний Комітет стверджує, що ніхто з членів Центрального Комітету не несе ніякої відповідальности за політичний напрям „Ради“ і взагалі не має впливу на її політику. „Рада“ є органом кількох осіб, отже приватним підприємством, що не має нічого спільного ні з проводом партії ні з Центральним Комітетом.

Львів, дня 14. червня 1926.

За Центральний Комітет УНДО.
Д-р Дмитро Левицький, голова. *Волод. Целевич*, ген. секретар.

Програма зїзду малої антанти.

Праський і букарештенський уряд уложили програму конференції малої антанти: три міністри зак. справ зберуться 16. червня в Вельдеш. 17-го буде конференція, обговорюватимуть політ. положення Европи. На засіданні 18. червня радитимуть над мадярською справою, 19-го обговорюватимуть німецько радянський договір і його вплив на положення середньої Европи. Дня 20-го червня буде кінцеве засідання і пресова конференція м. антанти. Югославянський пос. Антіч, чехословацький пос. Ізерський та румунський мін. зак. справ Мітіленеу підписали продовження конвенції про оборонний союз між Румунією, Чехосковаччиною й Югославією на дальших три роки.

Бенеш іде до Риму.

Берлін, 14. червня 1926.

Одна з тутешніх агенцій повідомляє, що Бенеш перед конференцією малої антанти приїде до Риму, щоби переговорювати з Мусолінієм. М. и. Бенеш хоче переконати італійський уряд, що хоч деякі чехословацькі політики виступили проти Мусолінія, це не ослабить найкращих взаємин Чехословаччини й Італії.

Високі школи

і життя Українських студентів у Бельгії (м. Лієж).

З огляду на велике заінтересування серед нашого студентства Високими Школами Бельгії і умовинами життя в місті Лієжі, його доказом є численні запити звернені під адресою поодиноких членів тутешньої Студентської Громади, подаємо до відома ось що: Місто Лієж (Леодіюм) здавна славиться, як першорядний науковий осередок. Славний і знаний електро-технічний інститут Montefiore є одним з кращих відділів лієжського університету. Крім цього на тутешнім університеті є репрезентовані всі технічні факультети, які тісно з ним звязані. (Технічних спеціяльних високих шкіл у розумінні, як наші, або німецькі техніки тут нема). На університеті тут учиться велике число чужинців усіх національностей Европи та Азії. Хоча студії тут довго тривають, 5—6 літ, а медицина 7 літ, університет користується величезною фреквенцією і великим признанням дипльомів.

Крім університету істнує в Лієжі торговельна школа вищого типу під назвою „Hautes études commerciales et consulaires“. Час науки трьохлітний. По двох роках одержується диплом ліценції комерціяльної, третій рік спеціяльний — три секції: консулярна, кольоніяльна і фінансова. Школа приватна, але признана державою; має вона також велику фреквенцію і поважне значін я в тутешніх колах.

З високих технічних шкіл слід зазначити такі: Liège 23 Quai Mativa (т. зв. Гльонський інститут). Ця школа приватна, але дуже добре записана в технічних промислових колах, у світі. Треба додати, що істнуючий у Бельгії тип прив. високих технічних шкіл у нас незнаний. Школи цього типу мають право видавати дипльоми інжинірів ріжних спеціяльностей, технічних та инших. Час науки коротший, ніж на університеті — звичайно 2—3 роки. На гльонській політехніці є такі факультети: приготовляючий, інжиніра промислу 3 роки, інжиніра цукроварника 3 роки, інжиніра електромеханіка 3 роки і дипльомованого промислового хеміка 2 роки. Звертаємо спеціяльно увагу студентству на факультет інжиніра цукроварника, тому, що факультет цей є найкраще зорганізований з аналогічних факультетів Бельгії. Другим є „Institut Supérieur Technique et Colonial (ISTC)“ з факультетами: інжиніра електромеханіка, інжиніра промислового, інж. хеміка, інж. металюргії, інж. радіо-телеграфії. Має він виклади, як денні так і вечірні, чим дає спромогу біднішим заробкувати та і вчитись. Останнім цього роду є „Ecole technique de ... e“.

Саме життя на тутейші обставини недороге. Комплєтне місячне вдержання приблизно 12—15 долярів. Приміщення знайти можна легко, відношення як властей так і самого населення дуже прихильне. Працю знайти трудніще. Певно можна дістати тільки в копальнях угля під землею, але праця така є тяжка.

По всякі близші інформації просимо звертатися по адресі секретаря Громади т. Буї Осипа (Corphe Baja 45, rue de l'Université Liège, Belgique) інформаційної секції Громади українських студентів у Лієжі.

На відповідь просимо долучувати 2 золотих. — За Громаду Українських Студентів у Лієжі: Ст. Левинський, Кирило Мазур.

Орґанізаційний рух.

Імпозантне віче в Тернополі.

Повітовий Народний Комітет в Тернополі скликав на 9. червня ц. р. велике політичне віче. Поверх 1000 учасників наповнило по береги простору салю Міщанського Брацтва.

Віче відкрив короткою промовою адв. Д-р Степан Баран. До президії віча увійшли: Д-р Остап Постригач як голова, Данило Котовий, господар з Кутковець і Григорій Грицина, міщанин з Тернополя, як його заступники, письменник Володимир Мартинець і Осип Костів, господар з Буцнев як секретарі. Реферат про політичне положення українського народу в Польщі виголосив голова Українського Національно-Демократичного Обєднання Д-р Дмитро Левицький. Посол Сергій Хруцький реферував про боротьбу українських послів на соймовій арені і про внутрішний переворот в Польщі, Д-р Степан Баран про земельну справу, а Володимир Целевич про програму і організацію Українського Національно-Демократичного Обєднання.

Вічевики вислухали з увагою промов референтів і по короткій дискусії ухвалили одноголосно резолюції. Голова Д-р Постригач закрив віче короткою промовою, почім учасники по відспіванню національного гимну розійшлися домів.

Свято Франка.

Рівне на Волині.

В неділю 14-го червня рівенська „Просвіта“ святкувала десяту роковини смерти Ів. Франка. Відбулося свято в салі власного дому рівенської „Просвіти“. Саля була наповнена по береги. Спочатку тепле слово сказав про Франка та його невтомну працю для українського народу п. сенатор М. Черкавський, якого спеціяльно запросила на свято Рада тов-а „Просвіта“. Дальші части програми концерту були виповнені співами і деклямацією. Співав просвітянський хор дуже добре. „Вічний революціонер“ зробив на публику надзвичайне враження. Таксамо дуже добре виконав хор і инші точки. Трохи гірше пройшла деклямаційна частина вечера. Поперше деклямацій було мало і деклямовано без належної підготовки: зате 7-літній Богданко Кентриський деклямував надзвичайно гарно.

Комарно.

Дня 30. V. 1926 улаштовано заходом читальні і філії „Просвіти“ в Комарні свято з нагоди 10-ліття смерти І. Франка. Поверх 300 налїпок на вікнах українських домів у місточку Комарно вказували, що це не звичайна днина. На заклик прибуло около 300 міщан Комарна по богослуженню на святочні збори до читальні „Просвіти“, якої саля не могла всіх примістити: тому багато людей прислухувалося з надвору. Голова філії „Просвіти“, адв. кандидат О. Утриско отворив збори короткою промовою, при чому пояснив зібраним ціль, для якої усе міщанство Комарна до читальні запрошено. Відтак п. А. Калимон, адв. канд. виголосив популярний реферат про великого українського поета і громадянина І. Франка. По рефераті, що викликав у присутніх живе заінтересування, відчитано й виголошено кращі місця з творів І. Франка. Відтак забрав голос ще раз п. О. Утриско і пригадав міщанству Комарна особу покійного І. Франка, який перед 30-ти роками в тім самім льокалі читальні „Просвіти“ промовляв як кандидат на посла до австрійського парляменту до своїх виборців міщан Комарна і селян уповіту. Ту хвилю довго тямитимуть міщане Комарна, бо за виборчу справу просиділи разом поверх 70 літ в тюрмі. Іван Франко одержав тоді (в 1897 р.) при виборах до парляменту в нашому повіті Рудки і в повіті Мостиска більшість голосів, але зате перепав в инших повітах. Кількома цитатами з поем І. Франка закінчив голова філії „Просвіти“ свою промову і замкнув сходини. В піднесенім святочнім настрої розійшлись учасники сходин домів, а на очах багатьох старших міщан було видно сльози в очах. Такі самі сходини з рефератами улаштовує філія „Просвіти“ по своїх читальнях.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за два великі місця вступної статті „Зміна виборчої ординації.“

— **Особисті вісти.** До Львова завитав з Ню Йорку п. Володимир Б. Лотоцький. П. Лотоцький був перед війною співробітником „Діла“ і редактором „Свободи“, а від 1914 р. є редактором американської „Свободи“. До Галичини приїхав відвідати родину. В серпні вертається з поворотом до Америки. Витаємо щиро п. Лотоцького на рідній землі.

— **Дальше „руґування“ української мови.** Останній урядовий дневник Кураторії Львів. Шкільної Округи подає обіжник до Рад шкіль. повітових, в якім пояснено, що місцеві Ради шкільні не належать до тих тіл самоврядування, які мають права полекші в уживанні української мови урядуючи або листуючись, отже мають урядувати по польськи, а також уживати польської печатки, одначе без „Ґодла Паньства“, бо є орґанами самоурядування. В той спосіб уряд відкидає наших людей від останків впливу на школи удержувані нашим тяжким податковим грошем.

— **На приклад иншим.** Доктор мед. Іван Вовк з Дрогобича, бувший поручник УГА., зложив з нагоди своєї промоції, яка відбулася дня 11. червня ц. р. в авлі Карлового університету в Празі 100 Кч. на будову шпиталю при при т-ві „Народня Лічниця“ у Львові, на руки празького відділу львівського комітету будови шпиталю.

— **Убивство о. Менцінського.** Дня 12. VI. 1926 року в годині 1-ій по півночі напали невідомі люде на дім о. Менцінського Омеляна, декана горлицького і пароха в Маластові. Один з нападаючих мав закрите лице червоною хусткою. Говорили всі між собою по польськи. Мабуть — такий здогад — почули, що о. декан побрав більшу суму грошей з почти в четвер на виплату платень всім священикам у деканаті і напали на нього, щоб забрати гроші. Убили його в звірський спосіб, — мабуть баґнетом. Пробили череп наскрізь так, що смерть наступила в пів години по його пробиттю. Ніж пройшов наскрізь. Убийники вирвали часть бюрка, в якім були гроші для священиків і їх забрали. — о. Стеранка Олександер, парох у Гладишові.

— **З епідемії самовбивств.** Який місяць тому, повісився у Личаківськім парку, швець, посварившись з жінкою. Вчора пішов за його прикладом шевський челядник Григорій Карлович, що мав ту саму причину, пішов до ліса в Зубрі і там повісився, залишаючи двоє дітей. — У Тернополі повісилась жінка купця 50-літня Аделяйда Розенцвайґ. Причина: чорна меляхолія. 10-літній синок, який увійшов саме до кімнати (10 година вранці!), був такий переляканий, що замісць счинити крик у хаті, побіг аж на місто до батьківської крамниці повідомити про нещастя.

— **Ріжно говорять.** Одні дуже хвалять, другі, що це є нашим обовязком, а инші, колиб мені адреса... а ось вона Елеґант паста до взуття О. Левицька і С-ка Львів, Кордецького 51.

— **„Свобода“ ч. 23.** з 20. червня вийшла з таким змістом: 1) Стоїть чи котиться? — 2) Земля селянам без викупу. (Як це розуміють деякі наші „соціялісти“?). — 3) Після ганебного вбивства. Жиди й український нарід. Заява голови УНДО. на вічу в Тернополі. — 4) Перед виборчі сопружники. — 5) І те вже нераз було. — 6) З. Пелenський: Ідімо вперед! — 7) З партійного життя. — 8) В обороні положення дяків. — 9) На збільшення обсягу „Свободи“. — 10) Великий політичний процес. — 11) Новинки. — 12) Що чувати у світі? — 13) Постанови Ц. К. УНДО. — 14) Свята Франка. — 15) Посмертні згадки. — 16) Дописи з краю. — 17) Оголошення.

— **В суботу,** дня 19-го ц. м. відбудеться в вел. салі тов-а Лисенка перший загальний попис елевів всіх філій Музичного Інститута Лисенка, а саме елевів Муз. Інститутів Перемишля, Дрогобича, Стрия і Станиславова. Початок в 5-ій год. пополуд. Програми (замісць вступу) при касі. 1936

Над могилою самотного мистця.

Похорони Василя Крижанівського.

Були це рідкі похорони. Людина, якої імя нині відоме лише тісному гуртковi одиниць, що стежать за малярським мистецтвом, залишала своєю постатю сильний спомин у памяти всіх, що устрілии її в житті випадково, не знаючи, що мають перед собою виїмково талановитого мистця. Всі вони зібрались учора над його домовиною, щоби супроводити його на місце вічного супочинку.

В. Крижанівського кинула воєнна хуртовина з Києва у Львів. Скінчивши 1917 р. Київську Академію Мистецтв з першим відзначенням, він іде добровольцем на війну. Коли війна формально кінчиться, а починається революція, він вступає в ряди національної республиканської армії. З нею він переходить Збруч і ділить її страшну долю аж до концентраційного табору. Син селянина збіднілого шляхецького роду з Київщини, пробивається змалку крізь життя у голоді та холоді. Його студії в Київській Академемії Мистецтв від 1907—14 року це змагання з нуждою. Той вічно сухий хліб і оселедець, якими піддержував себе селянський син у найскрутніші хвилини, були першими причинами його шлункової недуги, що зломала його залізний, природою йому даний, організм. Крижанівський увесь час своїх студій стоїть у перших рядах. Його товариші, яких воєнні події загнали також у Львів, роскажуть, як краденими хвилинами від власної праці, помагаючи иншим, він вряди-годи заробляв якийсь маленький гріш на продовжування своїх студій. Попавши в Галичину, не маючи спромоги найти праці, він живе оманою, що ще один місцевий патент, одержаний в Академії Мистецтв у Кракові, відчинить йому ворота якоїсь школи, як колись київський дав йому змогу короткий час учителювати на Київщині.

У Кракові Крижанівський знову недоїдає. Живучи з лепт наших меценатів, він заробляє співом. Ще в Київській Академії випадково відкрив його другий природний талант — дужий барітон, Микола Лисенко. В один мент Крижанівський мав перед собою два мистецькі шляхи: карієру співака та маляра. Він вибрав важчий, осолоджуючи його собі, про себе, малюючи, співом. Скінчивши Краківську Академію з новим відзначенням, він опиняється

но в народі

А тому наше громадянство мусить регабілітувати само себе, мусить виправдати себе перед памятю крівавого, вагітного гекатомбами жертв, незагоєного ще свіжого минулого. Від отупіння, від апатії, від інерції до активности, від безборонної дефензиви до активного наступу —ось ті гасла, які мусимо реалізувати на всіх ділянках життя, а які категорично треба здійснити на полі українського шкільництва. Реституція цілого нашого шкільництва, реституція всіх його прав, боротьба за нові здобутки на тому полі без огляду на політичні комбінації варшавського політичного гетта, виповнення нашої школи українським національним змістом — ось напрямні зорганізованої боротьби цілого українського громадянства. В моментах, коли треба вести боротьбу на життя і смерть, не може бути мови про якунебудь анархію, про якінебудь ухили від тих напрямних ліній, що їх вказує центр. В даному випадку на полі шкільництва все громадянство мусить піддатися тим директивам і вказівкам, що їх виroблять та доручать покликані до цього установи, а в першій мірі УПТ. Ніякі, без виймки ніякі причини льокального характеру, ніякі полігичні ні инші мотиви не можуть оправдати байдужности або занедбання, не можуть злагіднити провини проти одноцілого та одностайного всенародного фронту. Тому слід починати працю, слід вести боротьбу всіми силами та на основі до подробиць продуманого пляну. Без пляну і без втягнення найширших кол нашого громадянства до його реалізації краще боротьби не починати. **В. М.**

Після ганебного вбивства.

Голоси чужої преси.

У впливовому швайцарському деннику „Журналь де Женев" находимо в числі з 1-го ц. м. теплу статейку про пок. отам. Петлюру французького журналіста Жака Блюмера, з якої перекладаємо для цікавости такі рефлєксії:

„Я мав нагоду супроводити українські війська підчас їх геройської боротьби проти „червоних" на протязі 1917, 1918 і 1919 років і я міг ствердити, що причиною, чому Українців оминула остаточна перемога, була незручна політика російських протибільшовицьких генералів, таких, як Колчак, Денікін і инші. Цей останній, замісць покористуватись сильним рухом національних меншостей на території бувшої російської імперії як протиотрутою на розкладову більшовицьку ідею, зробив усе, щоби здушити цей національний рух, не рахуючись з перетвореннями, які приніс за собою упадок царизму. Тільки короткозорістю можна розяснити факт, що „білі" Росіяне звернулись проти Українців саме в той мент, коли ці очистили майже половину української території від „червоних".

„Тому не можна дивуватись, що Петлюра, який метою свого життя поклав незалежність свого рідного краю, шукав підмоги раз у Німців і в Австрійців, то знову у Союзних Держав і Поляків.

„Його обвинувачували в погромах Жидів. Чи можна скинути на нього вину за сквилювання, розбуджене між Українцями внаслідок глумливого становища жидівського населення супроти українського руху? Смішно було би докоряти антисемітизмом урядові, який перший раз в історії створив спеціяльні міністерства для меншостей, а між ними і для жидівської меншости. Його перемога над гетьманом Скоропадським, поставленим німецькою окупацією, що мав русофільські тенденції, доказує ясно, що він був щирим демократом.

„Петлюра, як чесна та смілива людина, вмів добирати собі співробітників, а це не завсіди було легко серед загальної корупції та деморалізації революційної доби. Голова Української Держави не розбогатів підчас непевної доби і може саме цей факт зєднав йому таку величезну популярність. Портрети цього національного героя були по всіх українських хатах, а його імя вимовляли завсіди з великою пошаною.

„Україна тратить найкращого зі своїх синів від великого гетьмана Мазепи, гордого союзника Карла XII., будителя і провідника національного руху народу, якому він, Петлюра, присвятив своє життя і за який наложив своєю головою".

„Курєр Варшавскі" звертає увагу на відношення до звірського вбивства жидівських сіоністичних кол і пише: убивство Петлюри зелєктризувало жидівські газети. В них повно статтей і описів. На особлившу увагу з них заслуговують слова п. Зільберфарба, жидівського діяча у Варшаві, що був міністром у тогож Петлюри на Україні, а тепер подає в „Момент-і" (ч. 120) між иншим:

„Коли в Одесі вибухли протижидівські ексцеси гайдамацького полку, Петлюра запропонував мені уладити віче, на якому виступить разом зі мною, щоб успокоїти розюшених гайдамаків. Коли на Україні розгулялася анархія, то одночасно зачалися протижидівські ексцеси, але це не були погроми, ані не було проливу крови. Слід похвалити міністерство війни, на чолі якого стояв Петлюра, що воно зробило все, аби у відповіднім часі інтервеніювати проти якихнебудь протижидівських виступів мілітарною силою. Директорія, до якої належав Петлюра, надала Жидам національну автономію".

Ствердивши, що різня, уладжена гайдамаками, мала по правді протибільшовицький характер, б. жидівський міністр додає:

„Треба бути справедливим у відношенні до тих гайдамаків: вони чесно сповнили присягу. Різали без милосердя, але зовсім не грабили. В деяких домах запропоновано їм гроші, але вони ці гроші подерли на шматки".

По широкому світі.

Англійський уряд погрожував СРСР., що зірве з ним дипломатичні зносини, коли він пересилатиме грошеві підмоги для англійських робітників на піддержку страйку. Член англійської робітничої партії Бредбері стверджує, що ці гроші є не від радянського уряду, а від російських робітників.

Англійські вуглекопи устами свого провідника Кука заявляють, що зважуться на революцію, коли уряд проведе закон про продовження години праці в копальнях.

Бразилія повідомила Лігу Націй, що у засіданні з вересні не візьме вже участи.

Мала Антанта, себто Румунія, Чехословаччина та Югославія продовжили на нових три роки свій військовий оборонний союз.

Французькі урядовці погрожують страйком, невдоволені 12 процентовою підвишкою платень.

Абд-ель-Кріма вишлють імовірно до кар. французької кольонії, на острів Мадагаскар. Французький уряд заявив еспанському, що не видасть його, щоби поставити його перед воєнний суд.

Грецький диктатор Пангальос скасував 1000-літний афонський монастир, де жило 6000 православних черців. Також двацять инших грецьких монастирів чекає та сама доля.

Триста ткацьких фабрик в Англії припинило свою працю, аж до повної розвязки страйкової ситуації.

Радянська Україна.

Плєнум Укрголовнауки. — Склад робітництва у Харкові в національному відношенні. — Кооперація на Україні.

30-го травня розпочав свою роботу IV. плєнум Укрголовнауки. Президію плєнуму обрано в складі президії Укрголовнауки, президії УАН і представників Вищої Ради Нар. Господарства України.

Після привітання від Раднаркому і Держпляну України Г. Гринька плєнум заслухав і обговорював реферат заступника Наркомосвіти Ряпо. Дані, що він їх подав у свойому докладі, надто красномовні, щоби їх замовчувати. Сітка науково-дослідчих установ України складається нині з 86 науково-дослідних катедр, 8 наукових дослідчих інститутів і Української Академії Наук зі своїми катедрами і інститутами. Сюдиж слід віднести 4 астрономічні обсерваторії, 4 ботанічні сади, 8 академ. музеїв і 3 академ. бібліотеки. При науково-дослідчих катедрах нині працює 509 аспірантів. 5 річний плян підготівки аспірантури перебачує збільшення числа катедр до 112. Виroблятимуться аспіранти також і на катедрах УАН, по науково-дослідчих інститутах, по обсерваторіях, академічних бібліотеках, то-що. Такими заходами число аспірантів за 5 років виросте до 1.831 чол. За цей-же 5 річний речинець має закінчитися й українізація науково-дослідних катедр. За даними на 1-е грудня 1925 р. українською мовою володіли 26 проц. керманичів катедр і 63 проц. аспірантів. Протягом 5-ти років процес українізації наукової зміни має бути цілком закінчений.

Щодо операційного пляну Укрголовнауки на 1926—27 р., то крім утворення нових науково-дослідчих установ, підбору аспірантів, додаткової організації нових катедр і т. ин., Укрголовнаука проєктує по секції бібліотечно-музейній створити державний історично-культурний заповідник з Київо-печерської Лаври. При заповіднику буде музей українського друку і книги, старо-української будівельної техніки, української нумізматики. В Київіж засновується інститут матеріяльної культури. До Всенародньої бібліотеки України додадуть бібліотеку колишн. Київського університету і її розмістять в спец. помешканні, що нині добудовується. Силами кількох бібліотек розпочинається складання бібліографії літератури, що стосується до України — „Україніка". Наступного року буде вдвічи збільшено видавничу діяльність української науки: буде видано 2.500 друкованих аркушів. Видаватимуться наукові записки науково дослідчих інститутів і катедр, краєзнавчих установ, музеїв і т. д. Буде виходити кілька журналів: „Наука на Україні", „Культура й революція", „Науково-технічний Вістник" і ин. Побільшено буде ріжні наукові командировки й експедиції українських учених. Вже нинішнього року приступлено до організації української с.-г. Академії: одведено велику ділянку під Київом, Голосіївський ліс і т.д.

Цими днями харківською опрофрадою закінчено розробку статистичних матеріялів національного складу робітництва, що працює на промислових підприємствах та торговельних установах у харківській окрузі. Обслідувано 95.302 чол., що обєднують 776 союзних організацій. З загальної кількости робітників 95.302 українською мовою говорить 25.423, російською мовою 62.246, жидівською 4925 чол,. решта робітників говорить иншими мовами. Найбільша кількість робітників, що розмовляють українською мовою, припадає на індустріяльні союзи. З 32.275 робітників розумової праці українською мовою розмовляє лише 7255 робітників, а російською 23.904 чол. З обслідуваних 65.302 робітників — визнали себе за Українців 43.222 чол., за руських 33.234, за Жидів 14.726, за Поляків 1999, решта належить до инших національностей. З загальної кількости обслідуваних 29.106 чол. робітників розумової праці Українцями визнали себе 10.042 чол., а руськими 9915 чол.

Голова Вукоспілки Генкін у свойому рефераті на 3-ій сесії ВУЦВК-у подає числа про зріст української кооперації:

Коли на 1-е січня 1924 р. кооперація нараховувала 4219 одиниць, то вже на 1-е січня 1926 р. це число збільшилось до 6700 сільських кооперативів, що мають 8361 крамниць. Загальний зріст за 1-ий квартал цього року дає 318 нових одиниць. Число пайщиків з 847 тис. на 1-е жовтня 1924 р. зросло до 1,231.000 на 1-е січня 1926. Обороти сільських кооперативів 1923—24 року складали 79 з половиною міл. карб., 1924—25 р. 137 міл. карб. і уже за перші два квартали цього року дають 124 міл. карб., а за весь 1925—26 р. передбачується 284 міл. карб., що вимагає більшої уваги суспільства та більшого припливу громадських коштів. Значно зменшились видатки кооперації: з 11·2 прц. до обороту в першому кварталі вони вже складали від 6·1 прц. до 7·1 прц., а по деяких округах до 5 і навіть до 4 з половиною прц.

Число робітничих кооператив по містах зменшилось з 326 до 296, що пояснюється побільшенням кооперативів, злиттям їх та відходом частини з них до групи сільських кооперативів. Кооперування населення міст ішло таким темпом, що на 1-е жовтня 1924 р. давало 535 тис., на 1-е жовтня 1925 р. 618 тис. Слід добитись, щоби скооперувати не менше 75 прц. членів профсоюзів та 35 прц. селянських дворів. Сума пайового капіталу робітничої кооперації на 1-е квітня 1926 р. складає 2714 тис. карб., а обороти кооперації давали 1923—24 року 149 з половиною міл. карб.; в 1924 до 25 р. 256 міл. карб., а за перше півріччя 1926 р. — 215 міл. карб., або 84 прц. оборотів минулого року. В 1924—25 р. покладено початок розвитку кооперативної випечки хліба. Було 229 хлібопекарень що за минулий рік дали на 24 з половиною міл. карб. продукції. Витрати робітничої кооперації до загального обороту становили в Донбасі 17—18 прц. та по всій Україні 18—21 прц., але пізніш знизились для Донбасу на 16 прц. та для України взагалі на 17 прц.

Постанови Ц. К. У. Н. Д. О.

в справі декларації польської поміркованої лівиці.

Центральний Комітет У. Н. Д. О. на свойому засіданні в дні 12. червня 1926 р., ознайомившись з декларацією польської демократії в національній квестії та обговоривши положення українського народу під Польщею, стверджує, що становище польської поміркованої лівиці (П. П. С., Визволеніє, Хлопського Стороннитцва і Клюбу Праці)

погоджуючись у принціпі на незалежність українського і білоруського народу та поруч з тим видвигаючи плятформу територіяльної автономії для Українців і Білорусинів під Польщею, поступає нещиро, як то свідчить дотеперішня практика. Досі польська демократія не зробила ні одного кроку, щоби злагіднити страшне положення українського народу під Польщею.

На основі дотеперішних „реформаторсько-санаційних" прийомів всіх польських партій і всіх польських урядів є всі дані вірити, що згадана декларація в національній квестії має в першу чергу служити для підтримки захитаного на міжнародній арені становища польської держави.

Львів, дня 14. червня 1926.

За Центральний Комітет
Українського Національно-Демократичного Обєднання:
Д-р Дмитро Левицький, голова.
Вол. Целевич, Гол. секретар.